

Pilipi

Horok Lirna La'an

Kota Pilipi namwali kotida ma naran pe'eredi lolo propinsi Makedonia. Paulus rakanedi Makedonia, ai nodi Lira Wawa'an laa kota Pilipi. Kade ri nammori ra'okuledi ai, maa manin Pilipi heruwali akin naili'il Makromod Yesus (HN. 16). Paulus namharedi Pilipi, manin Pilipi enihe aku kupan raram rewro'o laa ai leke paku lolo nin honowok.

Nakawedi anna idaweli ne, kele Paulus rodi laa kota Roma rale laa bui raram. Manin Pilipi dervedi Paulus aile bui raram ne, hir aku kupan wali'ur leke paku ai. Hi rala kupan onne manin Pilipi ida ma naran Epaproditus leke nodi laa Paulus. Rakanedi Roma, ai nala kupan onne Paulus, la min lolo Roma wollo wo'iraha raramne paku Paulus mene Paulus hopon an wali wali'ur laa Pilipi leke nodi horok eni laa manin lolo onne.

Paulus hi'i horok eniyeni leke nounaku manin Pilipi, ida man mori wawa'an noro ida, la yon ida man hi'i yaksala ida. Ainin panaeku ri ma akin naili'il Yesus Lirna Wawa'an eni eren nammomori (1:27-2:18; 4:2-3). An konohi hi an minle bui raram ono naderre nadauledi Lira Wawa'an eni. Kade an minle bui raram, maa ri man derne rakani Lira Wawa'an eni eren nammomori (1:12-26). An konohi hi hi'ihepe an hopon Epaproditus wali laa Pilipi wali'ur, la an konohi nin panaeku hopon Timotius laa Pilipi haenhi (2:19-30). An nounaku hi radiyaka ri ma nodi wanakuku ma ka

namlolo noro man hi'i hini'i man ailanna (3:1-2, 17-19). Ai napanak trimkasi manin Pilipi ono hir hopon Epaproditus nodi kupan laa paku ai (4:10-18). Lolo horok eni panaeku ma na'ono ida woro'o aile: 1) Paulus hopon manin Pilipi rahuwa'an hi akin mamani. 2) Lolo 2:1-11 Paulus nounaku hi teunohi Yesus de holi helkaki ramdaru. 3) Lolo 3:8 Paulus na'aheni ha ma na'ono wake'e, ik kauroin mehe Makromod Yesus Kristus, la ai na'aheni panaeku namehin na'akeme naisa munuk dewe.

Horok Ihin

1. Paulus nala wanakunu man hari horok eni (1:1-2).
2. Paulus napanak trimkasi Makromod Lalap ono manin Pilipi enihe pakuwedi ai me'e (1:3-11).
3. Kade an minle bui raram, maa ri man derne rakani Lira Wawa'an eni eren nammomori (1:12-26).
4. An nounaku hi ida man mori wawa'an noro ida, leke ri man derne nakani Lira Wawa'an eni eren nammomori (1:27-2:18).
5. Ai na'uli Timotius noro Epaproditus ono hir howok Makromod Nin honowok wawa'an (2:19-3:1a).
6. An nounaku hi, radiyaka ri man wakuku wanakuku ma ka namlolo (3:1b-4:1).
7. An nounaku hi ida man mori wawa'an noro ida, la ida ma na'alap ida akin leke ramkene lernohi Makromod (4:2-9).
8. An konohi hi an kokaledi kupan hir akuwedi me'eni, la napanak trimkasi (4:10-20).
9. Ai nala tape masi man horu (4:21-23).

Paulus nala hiyene arore manin Pilipi

¹ I wal'uhe manin Pilipi na'ahoruwedi! Mi penia mamwali Makromod Lalap Nin ri mememen man du'ul kaliyedi noro Yesus Kristus me'e!

Maya'u, Paulus, yo oro Timotius ai mamwali Yesus Nin hophopon wahwahan, la airo aku horok eni ki mi, noro minim man leluwai makrana noro man paku lolo minim kerei raramne.

² Ai mapanak na'amoli iknik Ame--Makromod Lalap noro Makromod Yesus Kristus rala rere'e haharu noro wawa'an rara'e ki mi.

Paulus hi'i lir napanak

³ Lere ya'u horokala mi ya apanak trimkasi ik Makromod Lalap,

⁴ la aki lere ya'u hi'i lir napanak onne, yo odi aki ma nahuwa'an mamani.

⁵ Ya apanak trimkasi ono nano nonolu rakan lere eniyeni, mi na'ahoru pakuwedi ya'u loikaru Yesus Lirna Wawa'an eni.

⁶ Nano lere dedesne mi akim naili'il, Makromod Lalap mehen howok hi'i ha man wa'an lolo mi raram, la ya auroin kokkoo nahenia An howok lolo mi raram mamani hehen nanumene Yesus Kristus mai wali'ur.

⁷ I wal'uhe, lere ya'u horokala mi ya akin nahuwa'enedi me'e. Eni wa'an ono ya akin nala mi wake'e. Mi peni mamwali ainu'u man howok wali lolo honowok man ma'aruru man Makromod Lalap naledi ya'u eni. Mim paku ya'u mamani lere ya'u minle mai bui raram eni noro lere ya'u walha ri man kuku sala Yesus Lirna Wawa'an eni, noro idewe lere yo odiyala Lirna Wawa'an onne haenhi.

⁸ Makromod Lalap nauroiroidin nahenia ya'u raram nodi wake'e oro mi minwuku wali'ur, ono ya aramyaka mi naise Yesus Kristus mehe naramyaka mi.

⁹ Ya'u hi'i lir napanak nahenia mi maramyaka Makromod Lalap noro minim ri heri ri wali eren wawa'an, la na'amoli Makromod Lalap eren na'uwawali woroin ma namlolo leke mi mauroin panaeku ewi ma namlolo, la ewi man sala.

¹⁰ Ya apanak onne leke mi mauroin hi'i wewhe ha man wa'an, la minim morimori moumou la ma'alehe yaksalida lere Kristus wali mai wali'ur.

¹¹ Enla ya apanak Yesus Kristus howok lolo mi raramne leke mamkene hi'i ha man wa'an mamani naise au'ono man woin wa'an, leke ri man po'on minim hini'i man wa'an onne, ra'uli rasa'a la ra'akulu ra'alapa Makromod Lalap.

Kade Paulus minle bui raram, maa ri ma akin naili'il Kristus eren nammomori

¹² I wal'u na'ahoru, ya'u raram nodi mi mauroin nahenia kade ya'u min mai bui raram, maa ya akin nahuwa'an mamani ono ainu'u apinpinha eniyeni nakoko ri eren nammomori derne Lir Wawa'an eni.

¹³ Keura'uk ma nadiyaka Kaisar nin nakar roro ri namehin lolo eni na'akeme rauroidin ya'u minle bui raram ono ya'u ilitolle Kristus Nin honowok eni.

¹⁴ Enla ik walin nammomori ma aile mai eni eren ramkene akin naili'il Ai, la ka ramka'uk wakunu Ai Lirna Wawan eni, ono hir po'onedi hi'ihewi Makromod paku ya'u lolo bui raram.

¹⁵ Memen ri heruwali rodi Kristus Lirna Wawa'an loikaru ri ono hi akin apinpinha ya'u, la

hi raram nodi ra'okul ya'u, maa ri aile haenhi man loikaru Kristus Lirna Wawa'an eni rodi honorok aki man mou.

¹⁶ Hir loikaru Lirna Wawa'an eni ono raramyaka ya'u la rauroin Makromod Lalap hurinohi rin kele ya'u rala laa bui raram leke namwali leken paharin maya'u kukul ri nahenia Lirna Wawa'an eni namlolo kokkoo.

¹⁷ Enimaa ri ma akin apinha idedi enihe rodi honorok aki ma kan mou wakunu wanakunu ma na'ono Kristus. Hi raram nodi rin derne rakani hi mehe, la hi rahinorok hi'i ya akin eren apinha mai bui raram,

¹⁸ maa rir panaeku onne ka namwali ha ma na'ono maya'u! Hi akin mou, ee kan mou, kan hi'i haida! Ha ma na'ono, Kristus Lirna Wawa'an eni raderre radaul mamani, la onne penia ma nahuwa'an ya akin.

Enla ya akin lo'o nahuwa'an mamani

¹⁹ ono ya auroin nahenia, kade wewerek pananaka wo'ira kerne dalha ya'u, maa minim lir napanak noro Yesus Kristus Nin Roh ka nalo'ol huri ya'u nano noho wawan nin man ailanna eni.

²⁰ Ya'u raram nodi rehi yon ya'u lari nano ainu'u honowok eni de hi'i wawwawa ya'u, maa ya'u auroin nahenia nano lere eni rakan ainu'u lere horu, Makromod Lalap na'alapa ya akin leke yon ya amka'uk loikaru Lira Wawa'an eni. Ende ya'u mori me ya'u maki, ha ma na'ono Kristus Naran ra'akulu ra'alapedi lolo ainu'u morimori mamani.

²¹ Ainu'u panaeku ma na'ono wake'e hi'i heheni: Yo oro Kristus mamwali mahaku, de ya a'uli asa'a Ai mamani. Enlo'o ya'u maki, onneni namwali ha

man wa'an narehi, ono yo oro Kristus min lolo a'am raram wewerre!

²² Enimaa lo'o ka'u maki, ya'u lernala leken paharin howok Yesus Kristus Nina honowok mamani, de ka auroin nili ewi man wa'an narehi.

²³ Kalla woro'o onne nahorala'u. Ya'u raram nodi hoikaru noho wawan eni leke laa oro Kristus min wewerre. Onne man wa'an narehi.

²⁴ Enimaa wa'an rehi ya amkene moriyala mai noho eni wawan paku i wal'uhe leke mi mauroin morimori man eren wawa'an.

²⁵ Ya akin naili'il heheni ono ya auroiroin na'amoli yo orala i wal'u na'akeme leke paku a'aruri a'alapa mi akim leke mi akim eren namkekene naili'il Kristus la eren nahuwawa'an.

²⁶ Ende lere Kristus huri ya'u wali ki ka'arala mi, lo'o mi akim eren nahuwawa'an ma'uli masa'a Yesus Kristus me'e.

²⁷ Ha ma na'ono, mim mori wawa'an naise ri man loikaru Kristus Lirna Wawa'an wakukuwedi mi me'e. Ya apanak mim hi'i heheni leke ya'u ki oro mi pakromo wali'ur, ee ka, ya auroin mi modi honorok mahaku aki mahaku mamkene naili'il Lira Wawa'an onne kade ri na'okul mi. Enla ya auroin mi kam derne makani ri onnenihe rir wanakuku man sala, maa mi mamkene akin naili'il Lira Wawa'an eni mamani,

²⁸ la mi ka mamka'uk hi haenhi. Minim hini'i onne penia namwali tanada man mou leke hi rauroin nahenia Makromod Lalap nala hunukum makmaki hi, maa huri we'eredi mi nano hunukum onne.

²⁹ Makromod Lalap mehe nili mi mamwali ma akin naili'il Kristus. Onne kan mehe, maa An nili mi lernala wewerek pananaka haenhi lek-

pananne Kristus Naran ra'akulu ra'alape.

³⁰ Onne penia lere eniyeni mim lernaledi wewerek pananaka naisa nonolu mim do'onedi ya'u lernala lolo Pilipi, la naisa mim dernedi ya'u lernala lolo kota eniyeni.

2

Kristus kan holi kukulu lalap de yon ik holi kukulu lalap

¹ I wal'uhe, ya auroin mi peni moro Kristus madinu'ul makinaliyedi me'e, de Ai na'aruri na'alapedi mi akim me'e ono Ai namre'e namharu mi. Ya auroin mi moro Roh Kudus peni lawukuwedi me'e, la Kristus hi'iyedi mi ida ma narmyaka ida, la ida ma akin wa'an noro ida me'e.

² Ende ya apanak mim hi'i ya akin nahuwa'an wake'e, de hi'i wewhe heheni: Mi ida man mori wawa'an noro ida, de modi aki mahaku, honorok panaeku mahaku, la ida ma narmyaka ida.

³ Mim hi'i haida yono modi minim raram nodi aimehi leke ra'uli rasa'a mi, la yon holi kukulu lalap, maa mi dohodoho holi helkaki namdaru la po'on ri namehin kulu narehi mi.

⁴ Yono ilitolle mi ihin kemen mehe, maa ilitolle ri namehin rira lelehe loloie haenhi.

⁵ Mahehe leke mi honorok akin namnenehe Yesus Kristus Nine:

⁶ Kade Ai namnenehe noro Makromod Lalap,
maa Ai ka nasala kerkerhe Nin molollo mori
naisa Makromod Lalap,

⁷ la An hoikaruwedi Nin molollo onne,
leke namwali ri mormori nadedem,

la mori naisa hophopon wahwahan man lolo yawa.

- ⁸ Lere Ai namwali ri mormori,
Ai kan holi kukulu lalapa,
maa An derne nakani Makromod Lalap mamani,
penia nala ihin kemen hurinohi rin wairesne
lolo au kekiyowok naise ri man ailanna.
- ⁹ Onne penia Makromod Lalap kikan Ai laa
naikoro onno man kulu narehi,
la nala Ai molollo man lap narehi nano
molollo namehin na'akeme,
- ¹⁰ leke man mori lolo a'am raram, noho wawan,
noro noho wi'in* na'akeme
kadi ein korno yawa horhawe la ra'uli rasa'a
Ai.
- ¹¹ Hi na'akeme anilu manaku ra'aheni, “Yesus
Kristus, namwali Makromod,”
penia ra'akulu ra'alapedi Aman Makromod
Lalap.

*Mamwali ropopo leke ri man mori lolo met-
metek kalkala do'on rauroin Yesus*

¹² Ende i wal'uhe man ya aramyake, ya auroin
mim derne makaniyedi maya'u me'e. Nonolu
lere yo oro mi minwuku mim derne makani ya'u
mamani, maa lere eni ya ako'uwedi mi me'e, de ya
apanak eren mampepe'el madiyahaka minim hini'i
wenewhe. Mori wawa'an ono Makromod Lalap
huri we'eredi mi nano dohohala nin molollo me'e.
Derne makani la mamka'uk Makromod Lalap ma-
mani, de yon hi'i ha man ailanna,

---

* **2:10** Lernohi ri nin honorok panaeku lere onne, ri man maki aile
onno man metmetek lolo noho wi'in.

¹³ ono Makromod Lalap mehen na'aromo mi raramne penia mi raram nodi lerno hi Ai honorok akin, la Ai nala ruri pe'el ki mi hi'i wewhe lerno hi Nin raram nodie.

¹⁴ Ende lolo minim hini'i wenewhe na'akeme, yon hehel warna enu mamani, la yon mi ida ma nasesi noro ida.

¹⁵ Hi'i heheni leke mi mamwali Makromod Lalap anan man moumou dewdewe ma na'alehe yak salida, kade mim mori lolo noho wawan man ailanna eni. Mi penia maise kaliyoro man ad'ada lolo noho momohon, leke kukul morimori ma namlolo ri man ailanna enihe,

¹⁶ la mi mamkene loikaru Lira ma nala or'ori dardari eni hi. Lo'o minim hini'i wenewhe naise onne, ya akin nahuwa'anedi lere Kristus mai wali'ur, ono nano minim hini'i eni ya auroin ainu'u honowok eni na'akeme kan lolo leken, maa ihin ennen aile.

¹⁷ Nano lere dedesne ya'u ki loikaru Lira Wawa'an eni, mi akim naili'iledi Makromod Yesus, la mi mala mi kemmu Ai leke lerno hi Nin honorok aki mamani. Ende ka amka'uk ri lo'o hukumesna'u, maa ya apanak trimkasi Makromod Lalap mamani, la ya akin nahuwa'an noro mi mamani.

¹⁸ Onne penia wa'an rehi yo oro i wal'uhe kapanak trimkasi wewerre, la hi'i ik akin nahuwa'an wewerre.

Paulus na'uli Timotius noro Epaproditus

¹⁹ Ainu'u panaeku pelek hopon Timotius ki ka'arala mi, horo ik Makromod Yesus hurinohi. An ki enne leke na'alapa mi akimhe, la lere an wali nodi mi lirim mai, na'alapala ya akin haenhi.

²⁰ Ka'u hopon ri namehin ki enne, ono yo oro Timotius mehem loi honorok ki mi mamani leke minim morimori eren wawa'an.

²¹ Ri namehin meher tolle kemen la kar ilitolle Yesus Kristus Nin honowok,

²² maa mim do'on mauroinedi nahenia Timotius namkene ilitolle Makromod Lalap Nin honowok. Airo mampe'el howok wewerre loikaru Yesus Lirna Wawa'an eni naise amida noro anan mememen howok wewerre.

²³ Ende lere ya auroin nahenia hi lo'o huri ya'u nano bui raram, ee ka, i raram nodi hopon Timotius ki ka'arala mi.

²⁴ Ya auroin kokkoo Makromod lo'o huri ya'u nano bui eni, de ka nalo'olala ya'u ki ka'arala mi haenhi.

²⁵ Enimaa ik walin, Epaproditus, man nonolu mim hopon mai ilitolle maya'u, ya ahinorok nahenia lo'o wa'an rehi ya'u hopon an wali wali'ur ki enne. Airo maisa ke'urauk woro'o man laa ra'ara wewerre ono am howok Makromod Nin honowok wewerre, la an paku ilitolle ya'u lolo ainu'u wewerek pananakeni.

²⁶ Ya'u hi'iyedi kenekrohu hopon an wali ki enne, ono an horok rehi mi, la ai akin sus ono mim dervedi nahenia ai nakni'ir.

²⁷ Memen namlolo, ai nakni'ir manlo'o maki, maa Makromod Lalap kukul Nin aki man wa'an de hi'i wa'enedi. Onne kan mehe, maa An kukul Nin aki man wa'an maya'u haenhi leke yono hi'i ya akin sus wake'e.

²⁸ Onne penia ya akin namrana, de pelek hopon wali ki leke na'alapala mi akim wali'ur, la hi'i ya akin namkene haenhi.

²⁹ Ya apanak mi moro Epaproditus pakromo

wali'ur, mi modi aki ma nahuwa'an wake'e kokala ai naisa mi wallum mememen man akin naili'il ik Makromod, la horhawa ri na'akeme ma nin morimori naisa Epaproditus haenhi.

³⁰ Lere an howok Kristus Nin honowok onne, manlo'o an maki. Ai kan horok kemen ono raram nodi herre mi namwali mi liman ein mai eni leke paku maya'u.

3

Panaeku ma na'ono wake'e lolo iknik morimori, ik kauroin Yesus Kristus

¹ Ainu'u wanakunu eniyeni ya apanak i wal'u na'ahoru dernala. Mi na'akeme mahuwa'enedi mi akim ono moro Makromod mamwaliyedi mahaku me'e.

Ya akin namrana a'ori honorok mi nounaku man ya'u horokedi nonolu eni, leke yon ri mahaku nodi wanakuku man sala wukupoho mi.

² Madiyaka mi memen! Madiyaka ri ma nodi wanakuku man ailanna, rir hini'i onne naisa ahu merwui. Hi raram nodi rakerne mi lam sunat lerno hi Yahudi rir holoor halauk enihe. Yom peinohi hi! Sunat onne kan hi'i ri namwali ri molololo Makromod Lalap kalarna!

³ Maika mehe lernaledi sunat ma namlole! Kade ik kak lerno hi sunat ri kemen, maa ik kamwaliyedi Makromod Lalap Nin ri, de Nin Roh mehen paku ik ka'uli kasa'a Makromod Lalap, la ik ka'akulu ka'alapa Yesus Kristus Oin Naran ono Ai mehen howok lolo ik raramne. Ik kak pu'ik heli ri mormori nin noho honolla me'e.

⁴ Memen namlolo, nonolu ya'u pu'ik heli noho honolla onne. Lo'o ri aile man wakunu kukulu

lalap nahenia an lernohi kokkoo noho honolla man ik dodo'on eni, ya'u lernohie narehiyedi ai!

⁵ AINU'u ri leleher manin Israel nano luhu Benyamin, mori ya'u rakan alam wo'aa hir sunat ya'u. Ende ya'u eni ri Ibrani mememen. Onne kan mehe, maa lere ya'u ka auroin Yesus makun, ya'u lernohi muku Parisi eni rir wanakuku de asala kerkerhe Makromod Lalap Nin keneri hono'ok na'akeme.

⁶ Lere onne ya ahehe aderre adaul keneri hono'ok onne mamani, de yo odi rurilai hi'i apinpinha kerei raramne ono ya auroin nahenia hi lo'o sopoledi keneri hono'ok onne me'e. Ya'u lernohi agama Yahudi nin holoor halauk eni penia derne akani na'akeme, de ri mahaku kan kuku sala maya'u.

⁷ Nonolu ya ahinorok nahenia ha onne na'akeme nala ha man wa'an wake'e maya'u, maa lere eni ya auroin nahenia onne kan min haida-haida maya'u me'e, ono yo oro Kristus mamwaliyedi mahaku me'e.

⁸ Onne kan mehe, maa panaeku na'akeme man nonolu ya ahinorok ma na'ono rehi, lere eni ya auroin ka nala ha man wa'an ida maya'u me'e, ono panaeku man wa'an narehi ha wo'ira na'akeme onne, ya auroin Makrom'u Yesus Kristus mehe. Enpenia ya auroin nahenia ha namehin onne na'akeme namwali munuk dewe, de ya'u sopoledi me'e leke ya'u lernala Kristus,

⁹ la oro Ai mamwali mahaku. Ka amwali ri molololo Makromod Lalap kalarna ono ya'u lernohi keneri hono'ok enihe la hi'i ha man wa'an mamani, maa Makromod Lalap mehen hi'i ya amwali ri molololo ono ya akin naili'il Kristus

mehe.

¹⁰ Ya'u raram nodi eren auroiroin Kristus kokkoo. Ya'u raram nodi Makromod Lalap nodi Nin ke'eke'el an'anha man hi'i Yesus mori wali'ur nano Nin makmaki leke howok lolo i raramne. Ya akin namrana lernala apinpinha naise An lernaledi me'e, kade hir wairesne ya'u lolo au kekiyowok haenhi,

¹¹ ono ya auroin nahenia ya'u me'ene mori wali'ur nano ainu'u makmaki eni.

Kahehe lari kamlolollo laa Yesus Kristus

¹² I wal'uhe, ka a'aheni ainu'u honorok aki onne kuku nokoredi me'e, la ka a'aheni ainu'u hini'i wenewhe namlolo wake'e me'e, maa ya ahehe mamani hi'i ainu'u morimori naise Yesus Nine haenhi, leke i lernala Nin ha wo'ira na'akeme man wa'an. Ai mehen nili ya'u leke ya amwali Nin ri la lernala ha wo'ira man Ai na'akenedi eni.

¹³⁻¹⁴ I wal'u na'ahoru, memen namlolo ka a'aheni ainu'u morimori namloledi me'e, maa ya ahehe lernohi Makromod Lalap Nin honorok aki mamani. Ya amwaliyedi ri ma na'ohi pelek lolo larlari. Ka'u po'on kilili'ur, maa ya'u po'on kalalari mamani, ahehe lari amlolollo laa larlari honon, leke ya'u lernala ainu'u mahmaha kolkoli ihin ennen. Larlari honon onne, Yesus Kristus mehe. Lolo Yesus onne penia Makromod Lalap napolu ik koro Ai min wewerre lolo a'am raram rakan laa ewi-ewi.

¹⁵ Ende, ika ma nodi honorok aki man mou lernohi Makromod, na'amoli ik kodi honorok aki mahaku hi'i wewhe naise ya aheniyedi idedi eni. Enimaa lo'o mi ri ida woro'o aile man hon-orok aki ka namnenehe noro ainu'u honorok aki

eni, na'amoli Makromod Lalap mehe na'amou na'aropo kalla ma namlolo ki mi.

¹⁶ Ha ma na'ono, ik mori lernohi kalla man Makromod Lalap kukuledi maika me'eni.

¹⁷ I wal'u na'ahoru, ya apanak mi na'akeme teunohi ainu'u hini'i wenewhe onne. Lere ai moro mi min wewerre am kukuledi kalla ma namlolo mim lole, de mahiyene wawa'an ri man lernohi ainim hini'i wenewhe.

¹⁸ Ya apanak mim lernohi ainim hini'i wenewhe ono ri nammori ramhene derne rakani wanakuku ma na'ono Kristus Nin makmaki lolo au kekiyowok. Lere romromo ya'u konohiyedi mi rir hini'i man ailanneni me'e, la lere eni yo odi mak oir kukunohi mi wali'ur rir hini'i onne.

¹⁹ Ri naisa onne penia lernala apinpinha ma kan horu lolo kawali pire ai porom raram. Hirira monmono kamanna nodi molollo hi de namwali hi makromon, la rir hini'i man hi'i wawwawa ri penia nahuwa'an hi akinhe. Hi rahinorok noho wawan eni nin panaeku wo'ira mamani.

²⁰ Enimaa, i wal'u na'ahoru, ik kamwali a'am raram ne'en raramne, la nano onne penia ik kodi aki ma namranedi weilapan ik Makromod Yesus Kristus Nin maimai. Ai penia namwali iknik Rai man huriyedi ika nano dohohala nin molollo.

²¹ An mai wali'ur ne, An herre ik kemen man elimo'o nana'an eni hi'i namwali naise Ai kemen man ma'aruru wake'eni. An hi'i heheni ono Ai nodi molollo ma narehi nalewen nano molollo na'akeme de ha wo'ira na'akeme lolo yawa Ai.

4

¹ I wal'u man ya aramyaka na'ahohoru! Ya'u horok rehi mi, la minim hini'i wenewhe

nahuwa'an la na'alapedi ya akin me'e, de ya a'uli asa'a Makromod Lalap. Ya'u kukuledi kalla man wa'an mim lole me'e, de mamkene akin naili'il Makromod mamani!

*Mai, ik kamkene mori lerno hi Makromod Lalap
Nin honorok aki*

² I nar'u Mam Euodia noro Mam Sintike! Ya apanak an'anhedi yono mi ida ma nasesi noro ida, ono moro Makromod mamwaliyedi mahaku me'e.

³ Enla ainu'u man howok wali (Sunsugos)* ma namkene akin naili'il Makromod, ya apanak om paku maeke woro'o enihe leke ida man mori wawa'an noro ida. Lere yo oro mi minwuku makun, woro'ohe roro ya'u howok mamani maderre madaul Lira Wawa'an eni, noro idewe Klemens noro ainu'u man howok wali namehin enihe. Hi naran na'akeme Makromod Lalap horokedi lolo *Horok Or'ori Dardari* me'e.

⁴ I wal'uhe, mahuwa'anedi mi akim mamani ono moro Makromod mamwaliyedi mahaku me'e. Ya aheni wali'ur, mi mahuwa'anedi mi akim mamani.

⁵ Modi lira mamamal hi'i ha man wa'an mamani lolo minim ri heri ri wali na'akeme. Horhorok! Ka nalo'ol me'e Makromod wali mai wali'ur.

⁶ Yon ma'irhu haida-haida, maa lolo ha wo'ira na'akeme hi'i lir napanak Makromod Lalap, la yon hamlinu mapanak trimkasi haenhi.

---

* **4:3** Wanakunu lirna 'Sunsugos' namwali wanakunu Yunani napa'ahne, 'man howok wali.' Ri heruwali rahinorok onne namwali ri naran, maa ri namehin rahinorok lirna onne namwali wanakunu Yunani nin lirna ma nin panaeku 'man howok wali,' penia Horok Lap heruwali nair 'man howok wali' la heruwali nair 'Sunsugos'.

⁷ Lo'o mim hi'i heheni, Makromod Lalap nala aki ma namlina namkai ki mi. Ri mahaku ka nau-roinnala minim aki ma namlina namkai man hi'i mi holi moiliwi mahuwele onne. An hi'i onne leke nadiyahaka mi akim noro minim honorok panaeku ono moro Yesus Kristus mamwali mahaku.

⁸ I wal'uhe, lolo ainu'u wanakunu man horu eniyeni, ya apanak mim loi honorok wawa'an panaeku wo'ira eni mamani: Panaeku ma nam-lolo, man rin horhawe, ma namdudu, man mounou dewdewe, man wa'an, man ma'aruru, la man wa'an ik ka'uli, onneni na'akeme mim loi honorok mamani.

⁹ Lernohi ainu'u wanakuku man mim kokaledi me'eni, la inhawa mim derne la do'on ya'u hih'i eni, ya apanak mim hi'i haenhi. Lo'o mim hi'i onne, Makromod Lalap ma nala ri aki man moiliwi mahuwele onne, norle'ule'u norwaliwali mi.

Paulus napanak trimkasi ri ma nala kupan paku ai

¹⁰ I wal'uhe, kade ik kahina'aredi nalo'ol me'e, maa mi kam hamlinu aku minim raramyaka maya'u, de ya akin nahuwa'an wake'e la ya a'uli asa'a Makromod. Memen mi kam hamlinu maya'u, maa rakan lere eni mene mim lernala kalla aku kupan paku maya'u.

¹¹ Ka'u wakunu heheni ono ainu'u ha wo'ira kan kuku kan nokor. Ya auroinedi mori odi aki ma namkene lolo panaeku wo'ira na'akeme me'e.

¹² Lo'o ya alehe ya amlinu me karu, lo'o ya amlara me pehur, ka'u ma'irhu haida-haida ono ya auroinedi Kristus hi'i ya akin namkene lolo panaeku wo'ira me'e.

¹³ Ai penia na'aruri na'alap ya akin, de ya akin namkene kerhu ha wo'ira na'akemeni.

¹⁴ Kade onne namlolo, maa ya apanak trimkasi nammori ono mim pakuwedi ya'u lolo ainu'u apinpinheni.

¹⁵ I wal'uhe manin Pilipi na'ahoruwedi! Nonolu, ya'u minle minim kote loikaru Lir Wawa'an ki mi, la lere ya amhara minim propinsi Makedonia, kerei raramne namehin kar paku maya'u. Mi mehe mala kupan paku maya'u aderre adaul Lira Wawa'an eni.

¹⁶ Onne kan mehe! Lere ya'u aile kota Tesalonika ainu'u hewhewek nainair kan nokor, de mim akuwedi minim raramyaka raram rewro'o maya'u.

¹⁷ Ka'u wakunu heheni leke mim aku minim raramyaka maya'u wali'ur, maa ya'u raram nodi Makromod Lalap herre walha minim hini'i man wa'an onne nala rere'e haharu mi eren nammomori.

¹⁸ Ya'u konohi mi leke mi mauroin nahenia hahaa na'akeme man mim a'aku eni, ya'u lernaledi me'e. Ya'u kokaledi na'akeme nano Epaproditus me'e, de ainu'u hewhewek nainair nokor narehiyedi me'e. Minim raramyaka mala maya'u onne naisa honoi kanani man wala'ula'u rodi hoikani Makromod Lalap, de akin nahuwa'antedi kokala minim honoi kanani eni.

¹⁹ Makromod Lalap man ya a'uli asa'eni penia Nina linikir kanaru nammori rehi. Ende nano Nin linikir kanaru onne, na'amoli Ai na'akuku na'anokor minim lelehe loloi ono moro Yesus Kristus madinu'ul makinaliyedi me'e.

²⁰ Ende ka'uli kasa'a Makromod Lalap, iknik Ame, rakan laa ewi-ewi! Amin.

Tape masi man horu

²¹ Na'amoli mala ainu'u tape masi laa Makromod Lalap Nin ri ma noro Yesus Kristus ramwali mahaku na'akeme lolo onne. Kokala tape masi nano mi walinhe ma aile mai eni haenhi.

²² Enla ri ma akin naili'il Yesus man howok lolo Kaisar nin nakar enihe, hi akin namrana rala rir tape masi ki i wal'uhe. Ri ma akin naili'il Yesus namehin lolo kote eni rala rir tape masi haenhi.

²³ Na'amoli ik Makromod Yesus Kristus nala Nin rere'e haharu ki mi na'ahoruwedi.

Tape masi,
Paulus noro Timotius

Makromod lalap lirna wawan New Testament in Kisar

copyright © 2008 Yayasan Sumber Sejahtera

Language: Kisar

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2008, Yayasan Sumber Sejahtera. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kisar

© 2008, Yayasan Sumber Sejahtera. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
97b91eda-c10a-5f87-8fec-cce597a825a4